

Bruselj, 28. marec 2023
(OR. en)

6819/23

ECOFIN 187
UEM 46
SOC 143
EMPL 100
COMPET 143
ENV 174
EDUC 74
RECH 62
ENER 92
JAI 214
GENDER 21
ANTIDISCRIM 21
JEUN 40
SAN 100

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: PRIPOROČILO SVETA o ekonomski politiki euroobmočja

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

o ekonomski politiki euroobmočja

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 136(1) v povezavi s členom 121(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,
ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,
po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,
po posvetovanju z Odborom za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Gospodarsko okrevanje euroobmočja v obdobju po pandemiji COVID-19 so prekinili številni zunanji pretresi. Zaradi odločnega odziva ekonomske politike na nacionalni ravni in ravni Unije ter odpravi zaježitvenih ukrepov je euroobmočje v letih 2021 in 2022 zabeležilo trdno rast BDP, in sicer v višini 5,3 % oziroma 3,5 %. Trg dela se je prav tako izkazal za odpornega, pri čemer je brezposelnost v letu 2022 dosegla rekordno nizko stopnjo 6,7 %. Vendar so povišanje svetovnih cen energije, povečana negotovost in motnje v dobavni verigi, ki jih je povzročila vojna agresija Rusije proti Ukrajini, v drugi polovici leta 2022 povzročili očitno upočasnitev gospodarske aktivnosti. Energetska kriza je privedla do znižanja ocene pri napovedih za leto 2023. Na splošno naj bi se rast BDP v euroobmočju v letu 2023 zmanjšala na samo 0,3 %, nato pa naj bi v letu 2024 spet dosegla 1,5 %. Trg energije in drugi trgi primarnih proizvodov spodbujajo inflacijo, ki se je sčasoma razširila na druga področja in v letu 2022 dosegla 8,4 %. V prihodnjih mesecih naj bi ostala povišana, pri čemer naj bi v letu 2023 ostala pri 6,1 %, nato pa naj bi se v letu 2024 znižala. Trgi dela naj bi ostali stabilni, saj povpraševanje po delovni sili ostaja visoko. Velik delež podjetij še vedno poroča o pomanjkanju delovne sile, brezposelnost pa naj bi se naslednje leto le zmerno povišala, nato pa naj bi se v letu 2024 ponovno znižala. Nominalna rast plač naj bi se v letu 2023 povečala, vendar naj bi ostala pod inflacijo, kar bi povzročilo zmanjšanje kupne moči gospodinjstev.

V tem okviru se je presežek na tekočem računu euroobmočja zmanjšal v skladu z vse slabšo energijsko bilanco, v prihodnje pa bo nominalna deprecijacija eura v primerjavi z ameriškim dolarjem in nekaterimi drugimi valutami od druge polovice leta 2021 glede na visoke stroške energije verjetno le zmerno spodbudila konkurenčnost.

- (2) Poslabšanje makroekonomskih razmer in velike razlike v cenah med državami članicami ogrožajo konvergenco dohodkov in poslovnih ciklov v euroobmočju. Kljub temu, da je pandemija COVID-19 povzročila velike – čeprav večinoma prehodne – razlike v makroekonomski uspešnosti, je imela omejen in začasen učinek na sinhronizacijo poslovnih ciklov. Energetska kriza prinaša nove heterogene makroekonomske učinke v euroobmočju. Zaradi razlik med državami v mešanicah virov energije in politikah za ublažitev učinka energetskega šoka so se v euroobmočju pojavile velike razlike v skupni in osnovni stopnji inflacije. Višje cene energije in pritiski v oskrbovalni verigi so neenakomerno vplivali na predelovalne dejavnosti in storitve v državah članicah euroobmočja ter bi lahko privedle do različnega razvoja relativne konkurenčnosti. Čeprav razpoložljivi kazalniki kažejo, da so bile vrzeli v konkurenčnosti v euroobmočju doslej omejene, so se razlike v saldu tekočih računov v euroobmočju v zadnjem času povečale, in sicer predvsem zaradi vse slabših energijskih bilanc.

- (3) Za zagotovitev ustreznega in usklajenega odziva politike na vse slabše gospodarske obete in visoko inflacijo je treba denarne in fiskalne politike ustrezno umeriti in uskladiti. Denarna politika mora obravnavati visoko inflacijo. Evropska centralna banka (ECB) je pripravljena obravnavati morebitna tveganja neupravičene in neurejene tržne dinamike, ki resno ogrožajo transmisijo denarne politike na celotnem euroobmočju. V sedanjih razmerah bi široka fiskalna ekspanzija v podporo povpraševanju še povečala inflacijski pritisk. Javni dolg je povišan v več državah članicah euroobmočja. Zato so potrebne fiskalne politike, ki se po državah članicah ustrezno razlikujejo glede na njihove gospodarske in fiskalne razmere, kot je v svojih priporočilih z dne 12. julija 2022 priporočil Svet v zvezi z nacionalnimi reformnimi programi za leto 2022 in mnenji Sveta o programih stabilnosti za leto 2022 vsake države članice¹. Poleg tega bi morale biti države članice pripravljene, da trenutno primarno porabo, ki se financira na nacionalni ravni, prilagodijo spreminjajočim se razmeram, hkrati pa ohranijo vzdržnost dolga. Hkrati so potrebni ciljno usmerjeni in začasni fiskalni ukrepi, ki podpirajo ranljive osebe in podjetja, med drugim tudi zaradi ohranjanja delovnih mest in človeškega kapitala, ter ohranjajo cenovne signale in zagotavljajo spodbude za zmanjšanje porabe energije. Tesno usklajevanje odzivov politike med državami članicami ostaja ključnega pomena. Politike trga dela in socialne politike so prav tako ključnega pomena za obravnavanje socialnih posledic visoke inflacije. Povprečne plače v letu 2022 niso dohajale inflacije.

¹ Priporočila Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnimi reformnimi programi za leto 2022 in mnenji Sveta o programih stabilnosti za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 1, 35, 44, 52, 60, 70, 96, 104, 112, 120, 128, 136, 146, 154, 162, 171, 181, 190, 197, 205, 213, 221).

V prihodnje je treba gibanja plač skrbno uravnotežiti, da bi se zaščitila kupna moč zaposlenih (s poudarkom na zaposlenih z nizkimi dohodki), pri tem pa preprečiti tveganje, da bi plače prispevale k inflaciji in poglobile nastajajoče razlike v konkurenčnosti v euroobmočju in po svetu. Spodbujanje kakovostne zaposlitve bi lahko prispevalo tudi k ohranjanju potrošnje. Dejavno vključevanje socialnih partnerjev pomaga opredeliti izzive, med drugim tudi posebne izzive za monetarno unijo, izboljšuje rešitve politike in zagotavlja širšo odgovornost za agendo o ekonomski in socialni politiki. K nižji inflaciji lahko prispevajo tudi politike na strani ponudbe, in sicer s pospeševanjem kopičenja alternativnih virov energije, krepitev konkurence in inovacij, boljšim razporejanjem virov in podpiranjem rasti produktivnosti. Tveganja za finančno stabilnost zahtevajo tudi stalno spremljanje.

- (4) Mehanizem za okrevanje in odpornost vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta¹ (v nadaljnjem besedilu: Mehanizem) ter skladi kohezijske politike so ključna orodja za povečanje odpornosti euroobmočja in podpiranje konvergence. Izvajanje Mehanizma v državah članicah euroobmočja dobro napreduje, saj je bilo po izpolnitvi mejnikov in ciljev v obliki predhodnega financiranja izplačanih že več kot 136 000 000 000 EUR. Od izbruha pandemije COVID-19 je bilo v okviru programov kohezijske politike državam članicam euroobmočja izplačanih več kot 82 000 000 000 EUR. Mehanizem ter skladi kohezijske politike prispevajo k prednostnim nalogam politike euroobmočja na več načinov: oboji podpirajo gospodarsko aktivnost z dodatnimi naložbami, dolgoročno pa naj bi načrtovane naložbe in strukturne reforme podpirale zeleni in digitalni prehod ter hkrati spodbujale večjo rast produktivnosti in potencialne proizvodnje, obenem pa okrepile odpornost držav članic. Velik delež naložb in reform, ki se izvajajo v okviru Mehanizma, je pomemben za izvajanje prednostnih nalog politike euroobmočja, opredeljenih v prejšnjih priporočilih za euroobmočje. Glede na to je nadaljnje izvajanje dogovorjenih reform in naložb na podlagi predvidenega časovnega načrta bistvenega pomena za ohranitev zagona reform.

¹ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (5) Letni pregled trajnostne rasti iz sporočila Komisije z dne 22. novembra 2022 določa ključne prednostne naloge politike in smernice za prihodnje leto za zagotovitev doslednega odziva ekonomske politike na ravni Unije. Letni pregled trajnostne rasti temelji na štirih razsežnostih konkurenčne trajnostnosti, in sicer okoljski trajnostnosti, pravičnosti, produktivnosti in makroekonomski stabilnosti, in je v skladu s cilji trajnostnega razvoja Združenih narodov. Poleg tega poročilo o Mehanizmu opozarjanja 2023, objavljeno 22. novembra 2022, vsebuje analizo Komisije o morebitnih makroekonomskih neravnotežjih, ki bi lahko ovirala pravilno delovanje gospodarstev držav članic, ekonomske in monetarne unije ter celotne Unije.
- (6) Hitro povečanje inflacije v preteklem letu je spodbudilo hitro prilagoditev naravnosti denarne politike po vsem svetu. ECB je začela normalizirati denarno politiko, da bi zagotovila pravočasno vrnitev inflacije na srednjeročni cilj 2 %. Poleg tega je navedla, da se bo normalizacija obrestnih mer nadaljevala ob upoštevanju razvoja gospodarskih podatkov. Omejitve ponudbe imajo pomembno vlogo pri nedavnem dvigu inflacije, zaradi razlik v inflaciji pa je izvajanje denarne politike zahtevnejše. Enakomerni učinki naravnosti politike na gospodarstvo v euroobmočju so predpogoj za to, da lahko denarna politika izpolni svoj mandat.

- (7) Fiskalna naravnost euroobmočja, merjena kot sprememba neto primarnih odhodkov v primerjavi s povprečno potencialno rastjo, je bila v letu 2022 ekspanzivna, v letu 2023 pa po napovedih Komisije pretežno nevtralna, vendar bi postala ekspanzivna, če bi se začeli izvajati dodatni podporni ukrepi, povezani z energijo, ali bi se obstoječi ukrepi izvajali tudi v letu 2023. V letu 2023 bi se morala fiskalna politika izogibati povečanju inflacijskih učinkov trenutnih šokov na strani ponudbe, širše osnovana fiskalna spodbuda za gospodarstvo pa tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni celotnega euroobmočja ni upravičena. Izziv je še posebej pereč za države članice, ki se soočajo z visoko osnovno inflacijo, med drugim tudi zaradi resnih gospodarskih in socialnih težav, ki jih povzroča zmanjševanje kupne moči zaposlenih, zlasti tistih z nizkimi dohodki. Poleg tega bi morala fiskalna politika ostati preudarna ter povezovati večje naložbe in nadzorovanje rasti neto tekočih primarnih odhodkov. V zvezi s tem je pričakovano nadaljnje povečanje črpanja iz Mehanizma ter nacionalno financiranih naložb v državah članicah skladno s potrebo po povečanju javnih in zasebnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter za energetske varnost. Hkrati bi prožnost fiskalne politike pomagala pri odzivanju na veliko negotovost in velika negativna tveganja za gospodarske obete ter ne bi spodbudala spodbud za energijski prehod. Posledica pandemije COVID-19 je zelo visok dolg v euroobmočju in čeprav naj bi se javni dolg znižal, bo vseeno ostal veliko višji od ravni pred pandemijo. Medtem ko so se kratkoročna tveganja glede vzdržnosti večinoma zmanjšala, so srednje- in dolgoročnejša tveganja v več državah članicah še vedno velika, povišanja obrestnih mer pa naj bi postopoma prispevala k večjemu bremenu dolga.

- (8) Države članice euroobmočja so v odziv na povišanje cen energije sprejele izredne ukrepe, ki naj bi v letu 2022 znašali 1,25 % BDP, v letu 2023 pa do 1 %, pri čemer je pričakovano zmanjšanje odvisno od gibanja cen energije in načrtovane odprave s tem povezanih ukrepov. Na podlagi jesenske gospodarske napovedi služb Komisije 2022 so doslej sprejeti ukrepi namenjeni predvsem ublažitvi povišanj cen, povprečno le 20 % pa je ciljno usmerjenih dohodkovnih ukrepov. Fiskalne stroške takih podpornih ukrepov je treba omejiti, pri čemer je treba upoštevati njihov distribucijski učinek po različnih dohodkovnih razredih, učinek na povpraševanje po energiji in naložbe v zeleni prehod, morebitna izkrivljanja na enotnem trgu in negativne učinke prelivanja med državami članicami. V ta namen se je treba dogovoriti o skupnem pristopu. Zlasti bi lahko preučili dobro umerjen dvostopenjski model za določanje cen energije, pri katerem imajo ranljivi potrošniki koristi od reguliranih cen do določene ravni porabe, in druge sheme, ki ob upoštevanju nacionalnih značilnosti dosegajo podobne cilje. Razmislili bi lahko tudi o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali. Poleg začasnih energetske ukrepov lahko javne in zasebne naložbe pomagajo okrepiti energetske neodvisnost in varnost ter zeleni prehod. Od svetovne finančne krize se euroobmočje sooča z nizkimi ravnmi zasebnih in javnih naložb.

Ukrepi politike, sprejeti v odziv na krizo zaradi COVID-19, so z izjemno podporo iz instrumenta NextGenerationEU pomagali ohraniti raven javnih naložb, kar je pozitivno vplivalo na potencialno rast, zlasti v državah članicah z največjim bremenom javnega dolga. Nadaljnje zasebne in javne naložbe, zlasti z izvajanjem načrtov za okrevanje in odpornost, programov kohezijske politike ter nacionalnih energetske in podnebne načrtov, ki jih morajo države članice posodobiti do junija 2023, so ključne za trajnostno in usklajeno rast ter za doseganje zelenega in digitalnega prehoda.

- (9) Komisija je 9. novembra 2022 objavila sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU, da bi se izboljšala učinkovitost gospodarskega nadzora in usklajevanja politik v Uniji. Cilj navedenega sporočila je opredeliti enostavnejšo in povezano strukturo makrofiskalnega nadzora, da bi se zagotovila vzdržnost dolga ter spodbudila trajnostna in vključujoča rast. Glavni elementi sporočila so namenjeni poenostavitvi okvira, izboljšanju nacionalne odgovornosti in krepitvi izvrševanja. V navedenem sporočilu je predlagano, da bi bile fiskalne usmeritve določene v srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih, ki bi jih predlagale države članice, v preglednem skupnem okviru Unije. Ti načrti, ki bi jih sprejel Svet, bi združili fiskalne, reformne in naložbene zaveze, ki bi podpirale vzdržnost dolga in trajnostno rast ter odražale prednostne naloge Unije in nacionalne prednostne naloge. Reformne in naložbene zaveze v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi omogočile daljše obdobje fiskalne prilagoditve.

Okvir bi se ob ohranjanju referenčnih vrednosti iz Pogodbe 3 % BDP za primanjkljaj in 60 % BDP za dolg zanašal na spremljanje, ki bi bolj temeljilo na tveganju, pri čemer bi bil poudarek na vzdržnosti dolga. Kar zadeva postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, je pomembno še naprej usklajeno in uravnoteženo obravnavati makroekonomska neravnotežja. V sporočilu Komisije je predlagan bolj v prihodnost usmerjen okvir, da bi lahko nastajajoča tveganja prepoznali že takrat, ko se še razvijajo. Ocena tega, ali neravnotežja obstajajo, bi še naprej temeljila na treh merilih, ki so resnost, razvoj in odziv politike, vendar bi imeli merili razvoja in odziva politike zadevne države članice pri oceni večjo težo.

- (10) Trg dela v euroobmočju se je zaradi politične podpore med krizo zaradi COVID-19 izkazal za izjemno odpornega. V prvem četrtnem leta 2022 je skupno število opravljenih ur preseglo ravni pred pandemijo, zaposlenost pa je v prvi polovici leta 2022 še naprej rasla in v drugem četrtnem leta 2022 dosegla zgodovinsko visoke ravni, s čimer se je stopnja brezposelnosti znižala na 6,8 %, kar je najnižja raven od uvedbe eura. Kljub temu še vedno obstajajo možnosti za izboljšanje, in sicer v zvezi z vključevanjem žensk, mladih, starejših oseb, invalidov in ranljivih skupin na trg dela. V prihodnje naj bi pričakovana upočasnitev gospodarske aktivnosti negativno vplivala na zaposlitvene možnosti, pri čemer naj bi se stopnja brezposelnosti v letu 2023 nekoliko povišala. Ni veliko dokazov, da je kriza zaradi COVID-19 povzročila strukturno poslabšanje povezovanja ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih.

Vendar obstajajo znatne razlike na trgu dela med državami članicami in sektorji. Od leta 2019 je bilo največ delovnih mest ustvarjenih na področju informacijske tehnologije in strokovnih storitev, medtem je bila na področju prevoza, nastanitve in živil zabeležena izguba delovnih mest. Na zaostrovanje razmer na trgu dela v euroobmočju bodo verjetno vplivale tudi demografske spremembe. Ustrezne in učinkovite naložbe v kakovostno izobraževanje in usposabljanje v vseh starostih bodo ključne za ublažitev sedanjega in prihodnjega pomanjkanja strokovnega znanja in spretnosti ter podpora zelenemu in digitalnemu prehodu. Rast plač se je v letu 2022 nekoliko povečala, kar je privedlo do skupnega povišanja stroškov dela na enoto. Vendar je na splošno ostala zmerna in naj bi ostala precej pod inflacijo. Realna sredstva za zaposlene naj bi se v letu 2022 skrčila za 2,8 %, v letu 2023 pa za dodatnih 0,9 %, medtem ko naj bi bil v letu 2024 povrnjen del izgube. Zasidrana inflacijska pričakovanja imajo ključno vlogo pri zmanjševanju tveganj, da bi hitro povečanje zahtev po višjih plačah prispevalo k dodatnemu povečanju inflacije.

- (11) Strukturne reforme, vključno s tistimi, ki se izvajajo v okviru evropskega zelenega dogovora ali zelenih in digitalnih reform, podprte v okviru Mehanizma, zlasti na podlagi sprememb Uredbe (EU) 2021/241, ki jih je uvedla Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta¹ za izvajanje načrta REPowerEU iz sporočila Komisije z dne 18. maja 2022, so ključne za okrepitev enotnega trga in odpornosti gospodarstev euroobmočja. V zvezi s tem je pomembno tudi izvajanje reform za posamezne države, ki jih je priporočil Svet v letu 2022 v okviru evropskega semestra. Nadaljnje izboljšanje poslovnega okolja, med drugim tudi z zmanjšanjem ovir za naložbe in prerazporeditvijo kapitala, posodobitvijo javnih uprav in pospešitvijo izdajanja dovoljenj ob hkratnem varstvu okolja in odpravi omejevalnih regulativnih okvirov, lahko poveča produktivnost in rast. Reforme so skupaj z naložbami ključnega pomena za dokončanje zelenega in digitalnega prehoda, zlasti za izboljšanje energijske učinkovitosti, podpiranje prehoda na podnebno nevtralnost, povečanje ponudbe ter uvajanja energije iz obnovljivih virov in podpiranje preusposabljanja in izpopolnjevanja. Zaradi hitrega in vztrajnega povišanja cen energije so poslovni modeli energetske intenzivnih panog ter malih in srednjih podjetij pod pritiskom, kar vpliva na delovna mesta in človeški kapital. Učinkovite ureditve v zvezi z insolventnostjo lahko podprejo prehod in olajšajo prerazporeditev sredstev. Te ureditve se v euroobmočju še vedno zelo razlikujejo, povečanje njihove učinkovitosti in skladnosti pa bi podprlo gospodarsko prilagoditev in enotni kapitalski trg.

¹ Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrepanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

- (12) Bančni sektor je v letu 2022 pokazal, da je na splošno odporen. Čeprav je bančni sektor euroobmočja kot celota dobro kapitaliziran in se je dobičkonosnost od leta 2021 izboljšala, lahko močno poslabšanje makroekonomskih obetov skupaj z višjimi obrestnimi merami, s katerimi se višajo stroški za posojilojemalce, privede do slabše kakovosti sredstev. Glede na strožji dostop do posojil so pravočasno spremljanje tveganj, proaktivno sodelovanje z dolžniki in aktivno upravljanje nedonosnih posojil pomembni za ohranitev sposobnosti bank za financiranje gospodarstva. Odpornost kreditnih institucij lahko ovirajo strukturni dejavniki, vključno s presežno zmogljivostjo in konkurenco s strani novih ponudnikov finančnih storitev. Na finančnih trgih se lahko pojavijo tudi druga tveganja. Zlasti višje premije za tveganje in zaostrovanje likvidnostnih pogojev lahko povzročijo padec cen sredstev. Zaradi pozivov h kritju lahko to povzroči dodatne pritiske, ki presegajo likvidnostne težave, s katerimi se že soočajo nekatera energetska podjetja. Prav tako je treba pozorno spremljati, kako se trg stanovanjskih in poslovnih nepremičnin odziva na višje obrestne mere, saj lahko manjše povpraševanje in vse slabše zmogljivosti za servisiranje dolga povzročijo pritisk na nižanje cen nepremičnin in povečajo ciklična tveganja, zlasti v državah članicah euroobmočja, kjer je zadolženost gospodinjstev povišana. Poleg tega je treba več pozornosti nameniti povečanim kibernetiskim tveganjem, pri čemer bo Uredba (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta¹ okrepila odpornost finančnih podjetij na tveganja, povezana z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami. Evropski odbor za sistemska tveganja je septembra 2022 izdal Priporočilo ESRB/2022/7, ki vsebuje opozorilo, v katerem je institucije iz zasebnega sektorja, udeležence na trgu in ustrezne organe pozval, naj se še naprej pripravljajo na morebitna tveganja nastopa malo verjetnih dogodkov.

¹ Uredba (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 909/2014 in (EU) 2016/1011 (UL L 333, 27.12.2022, str. 1).

- (13) Euroskupina se je junija 2022 kot del takojšnjega ukrepanja dogovorila, da bi se bilo treba pri delu v zvezi s prihodnostjo bančne unije osredotočiti na krepitev skupnega okvira za upravljanje bančnih kriz in nacionalnega sistema jamstva za vloge, da bi se zagotovil okvir, ki je primeren za vse vrste bank. Euroskupina se je zavezala, da bo nato pregledala stanje bančne unije in sporazumno opredelila možne nadaljnje ukrepe v zvezi z drugimi nerešenimi elementi za okrepitev in dokončanje bančne unije. Komisija je napovedala, da namerava pripraviti zakonodajni predlog o kriznem upravljanju in jamstvu za vloge v prvi polovici leta 2023. Spremembe okvira za krizno upravljanje in jamstva za vloge lahko pripomorejo k večji odpornosti bančnega sektorja euroobmočja. Komisija je napovedala tudi, da bo v prvi polovici leta 2023 predložila zakonodajni predlog, ki bo vzpostavil digitalni euro in urejal njegove glavne značilnosti, kakor bosta odločila sozakonodajalca. Morebitno odločitev o izdaji digitalnega eura bi sprejel Svet ECB po zaključku faze potencialne realizacije. Digitalni euro, ki bi dopolnjeval gotovino, bi lahko zagotovil več koristi za gospodarstvo euroobmočja. Podpiral bi zlasti digitalizacijo gospodarstva in inovacije na področju plačil, hkrati pa okrepil mednarodno vlogo eura. Glede na trenutne geopolitične razmere bi se lahko z razvojem digitalnega eura tudi povečala gospodarska in finančna avtonomija euroobmočja in Unije –

PRIPOROČA, da bi morale države članice euroobmočja v obdobju 2023–2024 vsaka posebej, med drugim z izvajanjem svojih načrtov za okrevanje in odpornost, in skupaj v okviru Euroskupine ukrepati tako, da:

- (1) Se v letu 2023 vzdržijo dajanju širše osnovane podpore skupnemu povpraševanju, hkrati pa fiskalne ukrepe bolje usmerjajo v obravnavo učinka visokih cen energije na ranljiva gospodinjstva in podjetja, ki so sposobna preživeti, in ohranjajo sposobnost prilagoditve na hitro spreminjajoče se razmere, če bi bilo to potrebno. Še naprej usklajujejo nacionalne fiskalne politike v državah članicah, da se ohrani vzdržnost dolga in trajnostno poveča potencial rasti, s čimer se tudi olajša naloga denarne politike, da zagotovi pravočasno vrnitev inflacije na srednjeročni cilj ECB v višini 2 %. Dosežejo dogovor o skupnem pristopu in zlasti preučijo nadomestitev širše osnovanih cenovnih ukrepov z dobro umerjenim stroškovno učinkovitim dvostopenjskim modelom za določanje cen energije, ki zagotavlja spodbude za prihranke energije, ali drugimi shemami, ki ob upoštevanju nacionalnih značilnosti dosegajo podobne cilje, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se pritiski na cene energije zmanjšajo. Opredelijo ustrezno diferencirane srednjeročne fiskalne strategije s postopno in vzdržno konsolidacijo ter naložbami in reformami za doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev.

- (2) Ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe, ki so potrebne za okrepitev gospodarske in socialne odpornosti ter podporo zelenemu in digitalnemu prehodu, med drugim tudi zaradi večje energijske učinkovitosti in prehoda na obnovljive vire energije. Izvajajo programe kohezijske politike ter načrte za okrevanje in odpornost, pri tem pa zagotovijo pravočasno izvedbo reform in naložb ter poskrbijo, da so posodobitve načrtov ciljno usmerjene, pri čemer upoštevajo spreminjajoče se razmere v gospodarstvu, in ne zmanjšujejo splošnih ambicij. Sprejmejo nadaljnje ukrepe, med drugim tudi v okviru poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter nacionalnih energetske in podnebne načrte, za pospešitev energetskega prehoda in povečanje energetske neodvisnosti Unije.
- (3) V skladu z nacionalnimi praksami in ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev podpirajo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči zaposlenih, zlasti delavcev z nizkimi dohodki, hkrati pa odraža srednjeročni razvoj produktivnosti in omejuje sekundarne učinke na inflacijo. Razvijejo in po potrebi prilagodijo sisteme socialne podpore za pomoč ranljivim gospodinjstvom pri spopadanju z energetske šokom ter zelenim in digitalnim prehodom, pri tem pa obravnavajo povečano tveganje revščine. Nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in sprejmejo ukrepe za obravnavanje pomanjkanja spretnosti in spodbujanje kakovostnih zaposlitev. Zagotovijo učinkovito vključevanje socialnih partnerjev v oblikovanje politik in okrepijo socialni dialog.

- (4) Zagotovijo, da je podpora podjetjem, zlasti malim in srednjim podjetjem, ki so pod finančnim pritiskom zaradi energetske krize, stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti. Zagotovljena podpora bi morala ohraniti spodbude za energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, obenem pa tudi enake konkurenčne pogoje in celovitost enotnega trga, med drugim tudi prek začasnega kriznega okvira za državno pomoč. izboljšajo poslovno okolje, zlasti z okrepitvijo konkurence in povečanjem učinkovitosti insolvenčnih okvirov, da bi zagotovili, da ti okviri učinkovito in pravočasno obravnavajo stečaj in prestrukturiranje podjetij. Prispevajo k napredku pri vzpostavljanju unije kapitalskih trgov;
- (5) Ohranijo makrofinančno stabilnost in kreditne kanale za gospodarstvo ter preprečijo tveganje za finančno razdrobljenost. Spremljajo tveganja, povezana zlasti z napetostmi v energetske sektorju, zaostrovanjem finančnih pogojev, nedonosnimi sredstvi, ravnmi zasebne zadolženosti in razvojem na nepremičninskih trgih. Nadaljujejo prizadevanja za dokončanje bančne unije, pri čemer je naslednji korak reforma sedanjega okvira za krizno upravljanje in jamstva za vloge. Še naprej dejavno sodelujejo pri pripravljalnem delu v zvezi z morebitno uvedbo digitalnega eura.

Pri nadaljnjih ukrepih za poglobitev ekonomske in monetarne unije bi bilo treba upoštevati izkušnje, pridobljene pri oblikovanju in izvajanju celovitega odziva ekonomske politike Unije na krizo zaradi COVID-19. Hiter napredek pri pregledu ekonomskega upravljanja je prednostna naloga za izboljšanje usklajevanja ekonomskih politik. Napredek pri poglobljanju ekonomske in monetarne unije bi bilo treba nadaljevati ob polnem spoštovanju notranjega trga Unije ter na odprt in pregleden način za države članice, ki niso v euroobmočju.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica
